

**SPORT CORRUPTION IN EXAMPLE OF FOOTBALL AS REDUCING ELEMENT THE
ECONOMIC POTENTIAL OF POLAND**

**KORUPCJA W SPORCIE NA PRZYKŁADZIE PIŁKI NOŻNEJ JAKO CZYNNIK
OSŁABIANIA POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO POLSKI**

Robert Kiłdanowicz

Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie
gm@gmkildanowicz.com

ABSTRACTS

The present study describes the genesis of the definition of corruption in sport in the Polish penal law. It indicates the circumstances of evolution in sport corruption as criminal act in the Polish legal doctrine in objective and subjective terms. It is an attempt to determine the impact of sports corruption in Polish football in view of its economic character. It argues that the spread of corruption of professional football sports in Poland had also a negative economic consequences on the basis of the comparison to the professional football in the Netherland. The objective comparison of professional football leagues in both countries be accomplished to the ground; professional footballers' quantity, number of population, percentage of population participating in football events in stadiums, incomes by professional football clubs and gross domestic product also.

Simultaneously, the present study tries to confirm a hypothesis concerning a drastic impact of a scale of sport corruption in Polish football on Polish clubs sports achievements in Europe in e.i Champions League and Europe League. This transfer into theirs understated economic results.

Moreover, the study also denote that football sports associations as Polish Football Federation (PZPN), FIFA (Federation International Football Association), UEFA (Union European Football Association) codified sports corruption in internal law as an offense of a serious nature. The assessment can be drawn from the analysis within the federal statute of limitations for criminal and disciplinary penalties to be applied to entities committing an act of sport corruption. . However, it does not entitle a thesis that efficiency of those provisions is high. UEFA do not keep statistics on the number of valid decisions penalties based on sports corruption in European football. Analogously, it should be stated that the level of the effectiveness of PZPN in the fight against crime sport corruption in the basis of internal regulations only was really low. Obviously impact on this state of affairs had not only the quality control provisions for sports corruption but also other

factors like the efficiency of the judicial authorities.

Nevertheless, the introduction of a rule of law in the common law in Poland showed the scale of fraud in the field of sport, completely undetectable by the PZPN as part of internal rules.

It should lead to even in the short term, to improve the level of sports football clubs in Poland. It is associated with an increase of income of football clubs and thus provide increased revenues to the state budget for all kinds of taxes and fees.

Niniejszy artykuł opisuje genezę powstania definicji *korupcji sportowej* w polskim prawie karnym. Wskazuje okoliczności ewoluowania korupcji sportowej jako czynu przestępczego w polskiej doktrynie prawa w ujęciu przedmiotowym i podmiotowym. Stanowi próbę określenia wpływu korupcji sportowej w polskiej piłce nożnej z punktu widzenia jej ekonomicznego charakteru. Podnosi wymierny efekt szkód materialnych poniesionych przez profesjonalną piłkę nożną w Polsce na podstawie jej porównania do profesjonalnej piłki nożnej w Holandii, dokonanego na podstawie: liczby profesjonalnych piłkarzy, ilości populacji, odsetek populacji uczestniczących w imprezach piłkarskich na stadionach, przychodów profesjonalnych klubów piłkarskich oraz produktu krajowego brutto.

Jednocześnie artykuł próbuje potwierdzić hipotezę drastycznego wpływu skali korupcji sportowej w polskiej piłce nożnej na osiągnięcia sportowe polskich klubów w Europie w rozgrywkach Champions League i Europa League. Udowadnia hipotezę, że patologia korupcji sportowej polskiej klubowej piłki nożnej była głównym czynnikiem nieefektywności rywalizacji sportowej polskich klubów na rynku.

Ponadto opracowanie wykazuje, że piłkarskie federacje, takie jak PZPN (Polski Związek Piłki Nożnej), FIFA (Federation International Football Association) czy UEFA (Union European Football Association), skodyfikowały korupcję sportową w przepisach wewnętrznych jako czyn zabroniony o bardzo poważnym charakterze. Ocenę taką wysnuć można na podstawie analizy przepisów wewnątrzwiązkowych dotyczących przedawnienia czynu i stosowanych sankcji dyscyplinarnych. Jednakże nie przekłada się to na ilość udowodnionych czynów korupcji sportowej orzeczonej w świetle przepisów związkowych. UEFA, jako podmiot zrzeszający piłkarskie kluby europejskie, nie prowadzi statystyk dotyczących ilości prawomocnie orzeczonych kar korupcyjnych w europejskiej piłce nożnej. Analogicznie stwierdzić należy, że skuteczność PZPN, jako federacji krajowej w walce z przestępstwem korupcji sportowej w oparciu o przepisy wewnętrzne, była niska.

Wpływ na taki stan rzeczy miała nie tylko jakość regulacji przepisów dotyczących korupcji sportowej, lecz również inne czynniki, jak efektywność organów

ścigania w zebraniu materiału dowodowego przeciwko sprawcom czy sprawność działania wymiaru sprawiedliwości. Niemniej jednak wprowadzenie normy prawnej w ramach prawa powszechnego w Polsce wykazało skalę nadużyć w tej dziedzinie sportu, kompletnie niewykrywalnej przez PZPN w ramach przepisów wewnętrznych. W perspektywie krótkookresowej powinna ona skutkować poprawą poziomu sportowego piłkarskich klubów w Polsce, co związane jest ze wzrostem przychodów klubów piłkarskich, a w konsekwencji przysporzy zwiększenia wpływów do budżetu państwa z tytułu wszelkiego rodzaju należnych podatków i opłat.

KEY WORDS:

Sport corruption in Polish football, Polish football league revenues parameters versus Holland football league, evolution of sport corruption definition in the Polish penal law, codification of an act of sport corruption in FIFA, UEFA, PZPN, European clubs revenues from the participation in the UEFA Champions League, Europa League

Korupcja sportowa w piłce nożnej w Polsce, porównanie parametrów przychodów piłkarskiej ligi polskiej do ligi holenderskiej, ewolucja definicji korupcji sportowej w polskim prawie karnym, kodyfikacja czynu o charakterze korupcji sportowej w FIFA, UEFA, PZPN, przychody klubów europejskich z tytułu uczestnictwa w rozgrywkach Champions League i Europa League.

WPROWADZENIE

Można sformułować bez większego ryzyka tezę, że problem korupcji towarzyszy człowiekowi od zarania dziejów. Pojawił się równocześnie wraz z początkiem funkcjonowania najprostszycy hierarchicznie form więzi społecznych, a także wraz z pojawieniem się jakiejś ściśle określonej wartości dodanej, dystrybuowanej przez pewną mniejszość społeczną najczęściej sprawująca władzę. Owa dystrybucja dokonywana jest wobec grupy społecznej pozostającej w większości w sposób najczęściej reglamentowany.

Korupcja sportowa to relatywnie nowe zjawisko współczesnego świata uzależnione bezpośrednio od formuły zaawansowania rozwoju sportu, począwszy od jego formy relaksacyjno-rekreacyjnej do w pełni profesjonalnej, oddziaływania sportu na ogół społeczeństwa poprzez zainteresowanie nim oraz bezpośrednio w nim uczestnictwo, a także panujące zjawisko fenomenu sportu jako jednego z najbardziej pożądanycy elementów funkcjonowania nowoczesnej zbiorowości ludzkiej.

Postępująca komercjalizacja profesjonalnego sportu, wzrost zainteresowania sportem jako niezbędnym medium współczesnego społeczeństwa oraz relatywnie łatwa możliwość „zostania zwycięzcą” w rywalizacji sportowej przyczy-

niły się do spotęgowania zachowań o charakterze korupcyjnym w tym obszarze życia społecznego.

Ponadto zauważalny, wyraźny wzrost społecznego zainteresowania profesjonalnym sportem spowodował zwiększony napływ do niego inwestycji finansowych. Na przestrzeni ostatnich 10 lat zaobserwować wypada skokowy wzrost inwestycji środków finansowych w tej dziedzinie życia, a skala tego zjawiska spowodowała, że sport, a w nim piłka nożna, stał się jedną z najbardziej dynamicznych obszarów gospodarczej aktywności w Polsce.

Powyższy mechanizm zsynchronizowany jest z datą wstąpienia Polski do Unii Europejskiej (1 maja 2004 r.- przypis autora) i wykorzystywaniu przez beneficjanta Unii, jakim stała się Rzeczpospolita Polska tzw. Europejskiego Funduszu Spójności z uwzględnieniem modelu Partnerstwa Publiczno-Prywatnego oraz przyznania Polsce w 2007 r. przez UEFA współorganizacji Euro 2012, a co za tym idzie zainwestowaniu znacznych środków w infrastrukturę, w tym sportową.

Według danych Ministerstwa Finansów pomiędzy 1 maja 2004 r. a 31 grudnia 2012 r. do Polski napłynęło ponad 76,8 mld euro, z czego aż 38,7% przypada na lata 2011–2012. W tym samym okresie Polska wpłaciła z tytułu należnych składek ponad 22,8 mld euro. Polska dokonała też zwrotów wcześniej otrzymanych środków na kwotę ok. 140 mln euro, co odpowiada 1,8% otrzymanej kwoty. Dodatkowo saldo rozliczeń pomiędzy budżetem UE i Polską wyniosło ok. 50,2 mld euro. Za jedno euro wpłacone przez Polskę do budżetu UE wpłynęło do Polski średnio 2,85 euro. Informacje te opracowane są w formie zbiorczego raportu z 2013 r. zatytułowanego *Ocena efektywności wykorzystania pomocy finansowej Unii Europejskiej jako instrumentu polityki spójności społeczno-gospodarczej oraz warunków życia* opracowanego przez Jana Misiąga, Wojciecha Misiąga i Marcina Tomalaka z Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie (<https://ksiegarnia.wsiz.pl/image/data/dokumenty/raport.pdf>).

Poza tym możliwość organizacji Euro 2012 w Polsce dodatkowo, pozytywnie stymulowało sytuację makroekonomiczną w Polsce. Na podstawie raportu IM-PACT, opracowanego przez grupę naukowców – ekspertów w dziedzinie ekonomii, możemy doprecyzować korzyści wynikające z organizacji tej wielkiej imprezy. Główne konkluzje raportu to łączny wzrost PKB w latach 2008 – 2020 o 2,1 %, co oznacza 27,9 mld zł więcej dla polskiej gospodarki. Na prognozowany wzrost PKB składają się takie czynniki jak: przyspieszenie inwestycji w infrastrukturę transportową, zwiększenie inwestycji zagranicznych w naszym kraju, czy zwiększenie ruchu turystycznego w Polsce. Dzięki organizacji turnieju wystąpi tzw. efekt barceloński, czyli zwiększenie atrakcyjności turystycznej naszego kraju. Przewiduje się, że po EURO 2012, w latach 2013 – 2020 Polskę będzie każdego roku odwiedzać o 500 tys. osób więcej niż 2011 r. (<http://www.2012.org.pl/pl/euro-2012/co-zosta>

nie-po-euro/raport-impact.html).

Jednocześnie nasilenie zachowań korupcyjnych w sporcie zaczęło mieć taki zniekształcający wpływ na rzeczywistość poprzez zdeformowanie rywalizacji sportowej, że podmioty organizujące aktywność sportową, tj. związki sportowe w wymiarze krajowym, kontynentalnym oraz międzynarodowym, jak również organy państwowe, dostrzegły niezbędną potrzebę wprowadzenia regulacji norm zachowań eliminujących korupcję w sporcie poprzez jego kodyfikację w obrębie prawa karnego.

Profesjonalna piłka nożna, poprzez swój zasięg i największą popularność w Polsce spośród wszystkich dyscyplin sportowych, stała się sportem najbardziej narażonym na oddziaływanie zachowań o charakterze korupcyjnym. Jednocześnie nie bez znaczenia dla problemu korupcji sportowej w piłce nożnej stał się fakt, że w Polsce w ostatnim 5-leciu, jak już wskazano powyżej, mieliśmy do czynienia z wyjątkowym boorem inwestycyjnym w obszarze tworzenia infrastruktury sportowej tj. budowy stadionów, ośrodków treningowo-rekreacyjnych czy choćby „Orlików”, czyli rządowego programu inwestycyjnego *Moje boisko - Orlik 2012* (<http://orlik2012.pl/dev.php/o-programie/opis-programu>). Pozwoliło to wygenerować powstanie znacznego przyrostu majątku trwałego ogromnej wartości, w tym i infrastruktury sportowej (100 mld złotych) (<http://www.wprost.pl/ar/331692/Miller-na-Euro-wydalismy-prawie-dwa-budzety-NFZ/>). Ponadto zjawisko to wymusiło potrzebę zatrudnienia pracowników odpowiedzialnych za utrzymanie ww. obiektów w stanie użyteczności publicznej, organizacji imprez sportowych, wydarzeń rozrywkowych, *eventów* biznesowych itd. Tożsame czynniki spowodowały wykreowanie i konsolidację sportu profesjonalnego jako nowej dziedziny gospodarczej we współczesnym świecie. Zważywszy, że ta infrastruktura powstała przy wydatnej pomocy, również finansowej państwa i samorządów lokalnych, potrzeba ich racjonalnego zagospodarowania leży w interesie Polski.

Autor podjął się próby opisanego zjawiska korupcji sportowej w polskiej piłce nożnej jako dyscypliny sportowej o największym upowszechnieniu w Polsce i jej wpływu na polską gospodarkę. Starał się wykazać ponadto istnienie negatywnych konsekwencji, przede wszystkim o charakterze majątkowym, braku wcześniejszego zdefiniowania korupcji sportowej w ujęciu polskiego prawa karnego zarówno w obszarze funkcjonowania samej dyscypliny profesjonalnej piłki nożnej, jak i szerszego jej ujęcia tj. z punktu widzenia interesu skarbu państwa.

Istnienie wewnętrznych regulacji związkowych w piłce nożnej, porządkujących zagadnienie korupcji w trybie postępowania wewnątrzfederacyjnego (związkowego) występujące od kilkunastu lat zarówno w ujęciu krajowym w Polsce (Regulamin Dyscyplinarny Polskiego Związku Piłki Nożnej - przypis autora), jak i ujęciu międzynarodowym, czy to w wymiarze europejskim czy światowym (Disciplinary

Code Federation Internationale Football Association - przypis autora), nie położyło tamy zjawisku korupcji sportowej, przynajmniej jeśli chodzi o Polskę.

Spowodowane jest to prawdopodobnie tym, że powyższe regulacje zawierają niską represyjność wobec obwinionych. A to z kolei powoduje ich znikome oddziaływanie prewencyjno-wychowawcze. Dopiero interwencja ustawodawcy polskiego i wprowadzenie do prawa powszechnego definicji korupcji sportowej dało pozytywny impuls o charakterze zapobiegawczo-odstrasżającym w zakresie skutecznego zwalczania zjawiska korupcji w sporcie profesjonalnym, a zwłaszcza w polskiej piłce nożnej.

Celem niniejszego opracowania jest równoczesne oszacowanie skali szkód wyrządzonych zachowaniami korupcyjnymi w polskiej piłce nożnej. Autor próbuje określić ich rozmiary w aspekcie materialnym od czasu obowiązywania przepisów dotyczących korupcji sportowej w prawie karnym w Polsce. Ogromny wymiar szkód odniesionych z powodu upowszechnienia się zjawiska korupcji sportowej piłki nożnej w Polsce oddziałuje wprost na efektywność rywalizacji sportowej na arenie międzynarodowej, w tym w rozgrywkach europejskich firmowanych przez Europejską Unię Piłkarską UEFA oraz rozgrywkach światowych podlegających Światowej Federacji Piłkarskiej FIFA. Polskie kluby piłkarskie i reprezentacje narodowe różnych kategorii wiekowych okupują coraz niższe pozycje we wszelkich klasyfikacjach i rankingach zarówno światowych, jak i europejskich, zupełnie niewspółmiernie do potencjału ekonomicznego polskich klubów i reprezentacji Polski w piłce nożnej. Odległe miejsce polskiej profesjonalnej piłki nożnej we wszelkich zestawieniach europejskich i światowych jest również nieadekwatne w stosunku do aktualnego potencjału gospodarczego Polski. i choć korupcja sportowa w profesjonalnej piłce nożnej w Polsce nie jest jedynym czynnikiem wpływającym na jej niski poziom sportowo-ekonomiczny na tle Europy czy świata, to ponad wszelką wątpliwość stanowi jej główne źródło.

DEFINICJA KORUPCJI

Korupcja (przekupstwo, łapownictwo) jest utożsamiana z przyjmowaniem lub żądaniem przez pracownika instytucji państwowej lub społecznej korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za wykonywanie czynności urzędowej lub za naruszenie prawa. Zjawisko korupcji pojawiło się wraz z powstaniem instytucji władzy. Samo pojęcie stosowali już autorzy starożytni Platon i Arystoteles, a później także Machiavelli i Monteskiusz. Odnosili je oni raczej do kondycji moralnej społeczeństwa niż do działań jednostek. Obecnie korupcja stała się zjawiskiem uniwersalnym. Według *Słownika Języka Polskiego* słowo *korupcja* oznacza „*przyjmowanie lub żądanie przez pracownika instytucji państwowej lub społecznej korzyści majątkowej*

lub osobistej w zamian za wykonanie czynności urzędniczej lub za naruszenie prawa” (Słownik Języka Polskiego, PWN, Warszawa 1978, Tom I, s. 1018). *Mała Encyklopedia Prawa* definiuje korupcję jako „branie (sprzedajność) i dawanie łapówek (przekupstwo), występujące w związku z pełnieniem czynności przez funkcjonariusza publicznego lub osobę powołaną do pełnienia funkcji publicznej” (*Mała Encyklopedia Prawa*, PWN, Warszawa 1980). Zgodnie z treścią Konwencji cywilnoprawnej o korupcji oznacza ona żądanie, proponowanie, wręczanie lub przyjmowanie, bezpośrednio lub pośrednio, łapówki lub jakiegokolwiek innej nienależnej korzyści lub jej obietnicy, które wypacza prawidłowe wykonywanie jakiegokolwiek obowiązku lub zachowanie wymagane od osoby otrzymującej łapówkę, nienależną korzyść lub jej obietnicę (Konwencja cywilnoprawna o korupcji sporządzona w Strasburgu dnia 4 listopada 1999 r., Dziennik Ustaw z dnia 16 listopada 2004 r.).

Korupcją, w rozumieniu ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, jest czyn określony w art. 1. ust 3a:

- 1) polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu przez jakąkolwiek osobę, bezpośrednio lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści osobie pełniącej funkcję publiczną dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;
- 2) polegający na żądaniu lub przyjmowaniu przez osobę pełniącą funkcję publiczną, bezpośrednio lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;
- 3) popełniany w toku działalności gospodarczej, obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu, bezpośrednio lub pośrednio, osobie kierującej jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującej w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub na rzecz jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie;
- 4) popełniany w toku działalności gospodarczej obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na żądaniu lub przyjmowaniu bezpośrednio lub pośrednio przez osobę kierującą jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującą w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści, dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które

narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie (Dziennik Ustaw 2012 poz. 621 z późn. zm., jest nowszy publikator Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym).

Postawienie tezy, że korupcja jest zjawiskiem niepożądanym, niszczącym zorganizowaną społeczność ludzką, jaką jest państwo, jest oczywistością. i co prawda próba jej logicznego, intuicyjnego zdefiniowania w znaczeniu powszechnym, potocznym nie nastręcza zbyt wielu trudności, to już jej definicja w znaczeniu prawnokarnym dla pewnych obszarów korupcji może spowodować pewne trudności w jej sprecyzowaniu, a co za tym idzie w jej zastosowaniu w ujęciu prawa karnego.

Spowodowane jest to potrzebą penalizacji pewnych negatywnych zachowań ludzkich o charakterze korupcyjnym, które nie należą co prawda w swym zasięgu do obszaru przestrzeni publicznej tj. urzędniczej czy społecznej, lecz w sposób istotny oddziałują na relacje międzyludzkie. Do takich dziedzin, wykraczających poza pierwotną definicję korupcji w ujęciu publicznym należy m.in. obszar życia gospodarczego i sportowego.

DEFINICJA KORUPCJI SPORTOWEJ

Polski ustawodawca spróbował uporządkować oba te zagadnienia korupcyjne za pośrednictwem noweli kodeksu karnego ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. z mocą jej obowiązywania od 1 lipca 2003 r. poprzez usankcjonowanie korupcji menedżerskiej o charakterze stricte gospodarczym oraz korupcji sportowej.

Jak istotną jest kwestia precyzyjnej penalizacji poszczególnych zachowań karnoprawnych podlegających ocenie przez organy ścigania oraz organy sądowe, w ujęciu działalności przestępczej o charakterze korupcyjnym zwłaszcza w obrębie życia gospodarczego, a w tym i sportowego (należy przy tym zauważyć, że ustawodawca ustawą z czerwca 2003 r. wprowadził do kodeksu karnego korupcję sportową do rozdziału przestępstw przeciwko obrotowi gospodarczemu - przypis autora), świadczy fakt, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 23 czerwca 2009 r. (sygn. Akt K 54/07) zakwestionował definicję zachowań korupcyjnych w ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o powołaniu do życia Centralnego Biura Antykorupcyjnego jako niezgodną z Konstytucją RP, przede wszystkim w obszarze ochrony wolności gospodarczej człowieka.

W dniu 16 października 2010 r. weszła w życie ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, zastępująca poprzednią ustawę o sporcie kwalifikowanym (znowelizowana w obliczu przygotowań Polski do Euro 2012 - przypis autora), do której m.in. ustawodawca przesuwa normy dotyczące korupcji sportowej z kodeksu karnego (art. 296.b k.k. - przypis autora). Definicja i sankcjonowanie zachowań o charakterze korupcji sportowej ulegają odpowiednio istotnemu rozszerzeniu. Do wcze-

śniej zastosowanych rozwiązań karnoprawnych dotyczących zawężonego grona osób tj. organizatorów i uczestników zawodów sportowych (działaczy sportowych, zawodników, sędziów i obserwatorów - przypis autora) zakres podmiotowy tego deliktu ulega upowszechnieniu, wykraczając poza krąg osób związanych z profesjonalnym sportem w Polsce. W poprzednim znaczeniu korupcji sportowej zdefiniowanej w art. 296.b k.k. znamiona czynu zabronionego brzmiały: „Kto, organizując profesjonalne zawody sportowe lub w nich uczestnicząc, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę w zamian za nieuczciwe zachowanie, mogące mieć wpływ na wynik tych zawodów, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5” (tzw. łapownictwo bierne - przypis autora).

W obecnym kształcie korupcja sportowa sankcjonowana jest w art. 46. i następujących ustawy o sporcie z dn. 25 czerwca 2010 r., tj. w brzmieniu: „Kto, w związku z zawodami sportowymi organizowanymi przez polski związek sportowy lub podmiot działający na podstawie umowy zawartej z tym związkiem lub podmiot działający z jego upoważnienia, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę lub takiej korzyści albo jej obietnicy żąda w zamian za nieuczciwe zachowanie, mogące mieć wpływ na wynik tych zawodów, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat”.

Już pobieżna analiza zmian ustawodawczych zmierzających w kierunku objęcia przez stronę podmiotową czynu zabronionego korupcji sportowej, tj. poprzez rozszerzenie upowszechnienia tego przestępstwa z ograniczonego kręgu osób związanych tylko poprzez organizację albo uczestnictwo do szerokiego kręgu osób odpowiedzialnych za korupcję sportową, działających w związku z zawodami sportowymi, świadczy o świadomości ustawodawcy co do istoty problemu. Ustawodawca, doceniając ważkość znaczenia korupcji sportowej, zaostrza wymiar jej kary, rozszerza zakres podmiotowy jej oddziaływania, stypizuje rozszerzenie zakresu przedmiotowego przestępstwa poprzez kryminalizację nowego obszaru korupcji sportowej związanej z wątkiem bukmacherskim (art. 47. ustawy o sporcie - przypis autora)

Tak w zarysie przedstawia się aktualny stan prawny w Polsce obejmujący katalog czynów przestępczych o charakterze korupcji sportowej. Należy podkreślić, że zagadnienie usankcjonowania tej dziedziny korupcji w Polsce posiada stosunkowo młodą historię (zaledwie 10 lat - przypis autora), lecz materialno-prawna podstawa znamion przestępstwa jest precyzyjna i trafnie zdefiniowana.

STATYSTYKI DOTYCZĄCE KORUPCJI SPORTOWEJ W POLSKIEJ PIŁCE NOŻNEJ

Zagadnieniem ścigania zjawiska korupcji sportowej w polskiej piłce nożnej zajmuje się Prokuratura Apelacyjna we Wrocławiu. Skala osób podejrzanych, ilość

postawionych zarzutów dotyczących czynów przestępczych o charakterze korupcji sportowej, a także liczba oskarżonych skazanych prawomocnymi wyrokami za ww. delikty powinna skłaniać do refleksji co do prawidłowości rywalizacji sportowej w profesjonalnej piłce nożnej w Polsce.

Według oficjalnych statystyk Centralnego Biura Antykorupcyjnego (pismo CBA z dnia 2.10.2013 r., od autora), jak również nieoficjalnych danych podawanych przez Blog Piłkarska Mafia, według stanu na 30.09.2013 r., a dotyczących polskiej piłki nożnej, oskarżone na podstawie korupcji sportowej są 432 osoby, którym postawiono 2000 zarzutów, a 265 osób zostało prawomocnie skazanych. W latach 2003-2006 były co najmniej 503 ustawione mecze (dane według portalu Blog Piłkarska Mafia, piłkarskamafia.blogspot.com).

PORÓWNANIE FINANSOWYCH POZIOMÓW PROFESJONALNYCH LIG POLSKIEJ I HOLENDERSKIEJ PIŁKI NOŻNEJ

Profesjonalna liga piłki nożnej w Polsce funkcjonująca w oparciu o Spółkę Ekstraklasa SA (16 zespołów - przypis autora), według swojego partnera - firmy konsultingowej Ernst & Young, wygenerowała w 2011 r. 320 mln zł przychodów (raport Ernst & Young „Ekstraklasa piłkarskiego biznesu 2012”). W ocenie autora skala korupcji sportowej w polskiej piłce nożnej spowodowała wypaczenie realnej wartości potencjału futbolowego w Polsce i obniżenie wartości potencjału tej dziedziny gospodarki w Polsce od przychodów osiągniętych przez holenderską ligę piłkarską, tj. sumę 431 mln euro, czyli ponad 1 mld 720 mln zł przychodów rocznie, według analizy firmy konsultingowej Deloitte (Annual Review of Football Finance. Analiza Deloitte na podstawie danych przesłanych przez kluby za rok kalendarzowy 2011). Ekstraklasa w sezonie 2010/2011 osiągnęła wpływy przychodów prawie pięciokrotnie niższe od holenderskiej Eredivisie. Przy czym wpływy z dnia meczowego (sprzedaż biletów) w Ekstraklasie wyniosły 17 mln euro w stosunku do 132 mln euro w Eredivisie, były więc niemal ośmiokrotnie niższe. Wpływy komercyjne Ekstraklasy (reklamy, sprzedaż pamiątek klubowych) wyniosły 41 mln euro przy 255 mln euro w Eredivisie, czyli były ponad sześciokrotnie niższe. Jedynie wpływy z transmisji telewizyjnych Ekstraklasy (31 mln euro) i Eredivisie (44 mln euro) nie odbiegały od siebie zbyt wiele i były tylko półtora razy niższe w stosunku do ligi holenderskiej.

Poniższe zestawienie Holandii i Polski obrazuje różnice dzielące oba kraje pod względem zainteresowania futbolem, liczby mieszkańców i odsetek populacji, jakie tworzą widzowie na stadionach oraz porównanie PBK obu państw Unii Europejskiej. Zestawienie wskazuje na istnienie różnicy w porównywanych parametrach na poziomie od 1,5 do 2 razy na korzyść Holandii, dlatego też kilkukrotne rozbież-

ności w przedstawionych powyżej danych finansowych stanowią o zapóźnieniu Polski, choć jednocześnie zaświadcza o jej potencjale rozwojowym.

- a) porównanie liczby profesjonalnych, zarejestrowanych piłkarzy uprawiających futbol - 1.138.860 w Holandii do 656.964 w Polsce (dane za 2012 r. za oficjalną stroną internetową Światowej Federacji Piłkarskiej fifa.com);
- b) porównanie obu populacji jako potencjalnych kibiców wypełniających stadiony w Holandii i Polsce; 16,5 mln Holendrów do 38,5 mln Polaków, przyjmując na podstawie Analizy Deloitte z danych Eurostatu oraz serwisu www.european-football-statistic.co.uk, że 1,87% populacji w Holandii i 0,18% w Polsce jest kibicami piłkarskimi, daje to odpowiednio liczbę widzów na stadionach: 10, 49 mln rocznie w Holandii oraz ok. 2,15 mln rocznie w Polsce (dane za 2011 r.);
- c) ogólne porównanie PKB Polski i Holandii, tj. 840.433 mln USD Holandii do 513.821 mln USD Polski (dane według Międzynarodowego Funduszu Walutowego wg tanu za 2011 r.).

POZYCJA POLSKIEGO FUTBOLU W EUROPIE

Choć Polska nie jest odosobnionym państwem, którego dotknął problem korupcji sportowej w piłce nożnej, to w żadnym innym kraju w Europie nie wywarł on takiego negatywnego wpływu na rzeczywistość i na poziom rywalizacji sportowej klubów jak w Polsce. Ponad wszelką wątpliwość pozycja polskiej piłki nożnej na europejskiej arenie piłkarskiej, biorąc pod uwagę piłkę nożną klubową, jest nieadekwatna do potencjału gospodarczego Polski.

Polska ekstraklasa zajmuje 22 pozycję w rankingu wartości lig europejskich na 53 klasyfikowane według UEFA. Wyrzeczają nas m.in. takie kraje jak Białoruś, Izrael, Cypr czy Rumunia (stan na dzień 07.11.2013 za oficjalną stroną internetową Europejskiej Unii Piłkarskiej uefa.com).

Sprawdzeniem wartości sportowej europejskich klubów piłkarskich stanowi ich udział w elitarnych rozgrywkach UEFA tj. Champions League i Europa League. Od przeszło 17 lat, czyli od udziału Widzewa Łódź w sezonie 1996/97, Polska nie posiada swojego przedstawiciela w rozgrywkach Champions League, generujących olbrzymie środki finansowe dla klubów europejskich (905 mln euro za sezon 2012/2013). W sezonie 2011/2012 32 kluby biorące udział w Champions League zarobiły łącznie 754 mln euro (dla porównania w tym samym sezonie 56 klubów uczestniczących w Europa League zarobiło zaledwie 150 mln euro). Wzrost dochodów generowanych przez Champions League sprawił, że UEFA postanowiła zwiększyć o 15% premie pieniężne przysługujące klubom za udział w rozgrywkach w sezonie 2012/2013. W efekcie tej podwyżki w sezonie 2012/2013 32 kluby biorące udział w Champions League zarobiły łącznie 905 mln euro (dla porównania

w tym samym sezonie 56 klubów uczestniczących w Europa League zarobiło zaledwie 209 mln euro). Każdy klub otrzymał od UEFA premie pieniężne za występ w rozgrywkach oraz otrzymał część zysku, jaki wypracowała cała Champions League na drodze marketingowej (wpływy z rynku reklamowego, ze sprzedaży praw do transmisji meczów, z kontraktów sponsorskich itp.). Zysk ten został podzielony między kluby proporcjonalnie do wielkości i wartości rynku reklamowego w ich kraju, czyli uogólniając: mały kraj, mały rynek, więc mały procent z dochodu marketingowego dla klubów pochodzących z danego kraju. Natomiast premie pieniężne za występ w rozgrywkach każdy z klubów otrzymał według ustalonego wcześniej taryfikatora za awans do fazy grupowej i poszczególnych rund oraz zdobycie trofeum, a także za zwycięstwo i remis w meczach fazy grupowej. i tak najwięcej, mimo iż nie wystąpił nawet w półfinale Chamions League sezonu 2012/13, zainkasował od UEFA Juventus Turyn (razem 65,3 mln euro, z czego aż 44,8 mln euro z udziału w zyskach. Zwycięzca Champions League - Bayern Monachium zarobił 55,0 mln euro, z czego 19,1 mln euro z udziału w zyskach, a finalista Champions League - Borussia Dortmund wzbogaciła się o 52,1 mln euro, z czego 21,7 mln z udziału w zyskach. Najmniej zarobiły białoruskie BATE Borysów - 10,8 mln euro, z czego zaledwie 0,2 mln euro z udziału w zyskach i chorwackie NK Dinamo Zagrzeb - 10,5 mln euro, z czego 1,4 mln euro z udziału w zyskach (dane za portalem internetowym www.archiwumfutbolu.pl).

W rozgrywkach Europa League zdarza się sporadycznie naszym klubom wziąć udział w fazie grupowej. Największy sukces klubowy w tych rozgrywkach uzyskała Legia Warszawa i Wisła Kraków w 2012 r., awansując do 1/16 finału Europa League (zostały odpowiednio wyeliminowane przez Sporting Lizbona oraz Standard Liege w lutym 2012 r.), uzyskując przychód przekazany przez UEFA, jako premię z tytułu uczestnictwa, odpowiednio po 1,62 mln euro, na co składały się premia 640 tys. euro za awans do fazy grupowej Europa League, 360 tys. euro za rozegranie sześciu meczów w fazie grupowej (po 60 tys. euro za mecz), 420 tys. euro za wygranie trzech meczów w fazie grupowej (po 140 tys. euro za zwycięstwo) i 200 tys. euro za awans do 1/16 finału.

Biorąc pod uwagę fakt wysokiego stopnia zainteresowania, prestiżu, jakim cieszą się uczestnicy oraz ogromnych pieniędzy związanych ze startem w tych rozgrywkach w Europie, pojawia się pokusa nieuczciwego wpływania na osiągnięcie wyniku sportowego w piłce nożnej.

REGULACJE UEFA DOTYCZĄCE KORUPCJI SPORTOWEJ

Pomimo tych uwarunkowań europejska piłka nożna ma szcztankowe doświadczenia w zakresie zdarzeń o charakterze korupcyjnym. UEFA traktuje czyny

o charakterze korupcyjnym jako jedne z najpoważniejszych przestępstw dyscyplinarnych w ramach postępowania wewnątrzfederacyjnego. Czyny przestępcze o charakterze korupcji sportowej spenalizowane są w Regulaminie Dyscyplinarnym FIFA. Z przepisów wewnętrznych wynika m.in. to, że czyny korupcyjne nie ulegają przedawnieniu (FIFA Disciplinary Code, 2011, s. 27, art. 42. § 3.). Sankcje dla sprawców wynikające z jej udowodnienia są dotkliwe: grzywna do 10.000 CHF, przepadek środków uzyskanych w wyniku korupcji, do wykluczenia z rozgrywek, a nawet ze struktury UEFA włącznie (FIFA Disciplinary Code, 2011, s. 36, art. 62.).

Spośród ogromnej liczby meczów pucharowych rozgrywanych rocznie pod auspicjami UEFA w Europie, a więc potencjalnych zdarzeń korupcyjnych, można wymienić zaledwie kilka orzeczeń udowodnionej korupcji np. próbę przekupstwa hiszpańskiego sędziego Antonio Lopeza Nieto odzieżą futrzaną wartą ok. 30.000 USD przez działaczy Dinama Kijów (wiceprezesa Wasyla Babyczuka oraz członka zarządu klubu Ihora Surkisa) w wygranym meczu 1:0 z Panathinaikosem Ateny w sezonie 1995/96 (13.09.1995 r.). Sankcją było wtedy wykluczenie klubu Dinamo Kijów z rozgrywek pucharowych na 2 lata.

We wrześniu br. UEFA ukarała wykluczeniem z Champions League w obecnym sezonie Metalista Charkow (Ukraina) za ustawienie meczu ligi ukraińskiej z Karpatami Lwów i Fenerbahce Sztambuł (Turcja) za nieuczciwe zdobycie Mistrzostwa Turcji w 2011 r. (według „Daily Record” z dn. 28.08.2013 r.).

KORUPCJA SPORTOWA WEWNĄTRZ STRUKTURY PZPN PRZED LIPCEM 2003 R.

Delikt korupcji sportowej skodyfikowany jest również w Polsce w wymiarze krajowym (federację krajową - przypis autora) w Regulaminie Dyscyplinarnym PZPN. Jednakże w zakresie skuteczności funkcjonowania przepisów związkowych regulujących normy zachowania korupcji sportowej należy wyróżnić okres sprzed wprowadzenia definicji korupcji sportowej do polskiego prawa powszechnego (w lipcu 2003 r. - przypis autora) i po tym terminie.

Spośród mnogości zdarzeń w krajowej polskiej piłce nożnej, co do których występowało podejrzenie popełnienia czynu korupcji sportowej w okresie sprzed nowelizacji kodeksu karnego z lipca 2003 r. najbardziej spektakularne wydają się być głośna sprawa ostatniej kolejki sezonu 1992/93, w której to kluby Legii Warszawa i ŁKS-u Łódź rywalizowały „korespondencyjnie” o klubowe Mistrzostwo Polski. Wynik rywalizacji sportowej był iście „hokejoy”, a bramki dla pretendentów do tytułu mistrzowskiego „padały jak z rogu obfitości”. Kolejnym spektakularnym wydarzeniem, elektryzującym opinię publiczną, o charakterze korupcyjnym była rywalizacja o pozostanie w Ekstraklasie pomiędzy klubami Świt Nowy Dwór Mazowiecki a Szczakowianką Jaworzno w czerwcu 2003 r. (a więc w przededniu

wejścia w życie noweli kodeksu karnego w zakresie korupcji sportowej - przypis autora). W obu powyższych przypadkach organy jurysdykcyjne PZPN surowo ukarały winne podmioty i tak m.in. klubom Legii Warszawa, ŁKS Łódź odebrano zdobyte tytuły, odpowiednio Mistrza Polski i Vice Mistrza Polski, a Szczakowianka Jaworzno została relegowana z najwyższej piłkarskiej klasy rozgrywkowej o szczebel niżej. Jednocześnie na kluby wysokie kary finansowe, a uczestników tych meczów zdyskwalifikowano.

W tym miejscu należy obiektywnie stwierdzić, że gros opinii publicznej w Polsce, zwłaszcza media (prasa, radio i telewizja) negatywnie oceniły tryb postępowania organów dyscyplinarnych PZPN i wymiar nałożonych kar na sprawców. Wydziałowi Dyscypliny (organ i instancji PZPN - przypis autora) i Najwyższej Komisji Odwoławczej (organ II instancji PZPN - przypis autora) zarzucano niekonstytucyjność postępowań i orzeczonych sankcji, uchybienia w procedurze, niedoskonałości w zakresie przeprowadzania postępowania przygotowawczego, brak precyzyjnych materialno-prawnych podstaw uzasadniających zastosowane środki karne. Oczywiście z formalnego punktu widzenia zarzuty te były słuszne, niemniej jednak z drugiej strony trudno oczekiwać, aby taka struktura jak PZPN, funkcjonująca w Polsce w ramach prawa o stowarzyszeniach, posiadała profesjonalne, czyli zawodowe struktury wyposażone w instrumenty prawne umożliwiające skutecznie dochodzenia celem wyjaśnienia wszelkich okoliczności naruszenia przepisów wewnętrznych, np. Regulaminu Dyscyplinarnego PZPN w związku z korupcją sportową w ramach postępowania przygotowawczego. Organy dyscyplinarne PZPN są i były rekrutowane na zasadzie dobrowolności przystąpienia i co do zasady są nieodpłatne. Tożsamy mechanizm ma zastosowanie z członkami stowarzyszenia, jakim jest PZPN, tj. klubami piłkarskimi. Również one funkcjonują w PZPN na zasadzie dobrowolności. W związku z powyższym organy dyscyplinarne nie miały możliwości zastosowania całej gamy środków, w które wyposażone są np. organy ścigania w Polsce, tj. imperatywu państwowego, przymusu bezpośredniego, środków zapobiegawczych w postaci zatrzymania, grzywny czy sankcji za składanie fałszywych zeznań. Ponadto PZPN jako struktura powołana do krzewienia dyscypliny piłki nożnej w Polsce, nigdy nie wypracuje struktur quasi państwowych, a więc jeśli chodzi o kwestie jurysdykcyjne np. quasi organów ścigania i quasi wymiaru sprawiedliwości. Tylko w takiej sytuacji można by zarzucać PZPN i jednocześnie wskazywać, że nie zostały dochowane w trakcie procedury wyjaśniającej w ramach postępowań dotyczących czynów korupcyjnych fundamentalne zasady postępowania karnego znane np. z punktu widzenia norm i zasad procedury karnej demokratycznego państwa prawa, takich jak zasada kontradyktoryjności, prawa do obrony, uprawnienia obwinionych do aktywnego uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym. Wszystkie te kwestie musiały mocno zaważyć na niedoskonałej

ocenie decyzji organów dyscyplinarnych PZPN. Sytuacja taka spowodowała oparcie orzeczeń organów jurysdykcyjnych na poszlakach i dowodach daleko pośrednich, jednakże w ocenie zdroworozsądkowej logiki, zasad doświadczenia życiowego i wiedzy uwzględniającą specyfikę środowiska piłkarskiego trudno zarzucić organom dyscyplinarnym PZPN podjęcie wadliwych orzeczeń.

KORUPCJA SPORTOWA WEWNĄTRZ STRUKTURY PZPN PO 1 LIPCA 2003 R.

W drugim okresie funkcjonowania judykatury federacyjnej następującej po wejściu do polskiego prawa karnego definicji *korupcji sportowej*, organy dyscyplinarne PZPN rozpoczęły ścisłą współpracę z Prokuraturą Apelacyjną we Wrocławiu, zajmującą się postępowaniami w zakresie przestępstw korupcji w polskiej piłce nożnej w obszarze prawa powszechnego. Instrumenty prawne nadane przez ustawodawcę organom ścigania skutkowały zgromadzeniem wysokiej jakości materiału dowodowego w kwestiach korupcji sportowej. Początkowa wzajemna nieufność stron ustąpiła pełnej współpracy, co spowodowało lawinowy wzrost postępowań dyscyplinarnych prowadzonych w PZPN w ramach postępowania wewnątrzwiązkowego. Oprócz wielu ukaranych za działanie korupcyjne osób fizycznych, z których najbardziej znane to trenerzy: były selekcjoner reprezentacji Polski, Janusz Wójcik i szkoleniowiec Legii Warszawa, z którą w 2006 r. zdobył mistrzostwo Polski, Dariusz Wdowczyk, zawodnicy: reprezentanci Polski - Łukasz Piszczek, Wojciech Łobodziński, Radosław Matusiak, Maciej Iwański, działacze futbolowi jak członek zarządu PZPN Wit Żelazko, surowymi sankcjami dyscyplinarnymi zostały ukarane osoby prawne, jakimi są kluby piłkarskie w Polsce. Ta niespotykana sankcja (odpowiedzialności zbiorowej - przypis autora) w ramach polskiej procedury karnej stosowana jest w ramach postępowania wewnątrzfederacyjnego zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. W ramach postępowania związkowego surowe kary dyscyplinarne, włącznie z degradacją do niższej klasy rozgrywkowej, zostały nałożone na następujące kluby: Arka Gdynia, Cracovia Kraków, Jagiellonia Białystok, Piast Gliwice, Widzew Łódź, Zagłębie Lubin. Należy również podkreślić, że PZPN przeciwdziałając pandemii zjawiska korupcji sportowej w polskiej piłce nożnej, wprowadził szereg prewencyjnych regulacji antykorupcyjnych do obrotu federacyjnego, np. składanie oświadczeń antykorupcyjnych przez działaczy sportowych pracujących w strukturach związkowych, sędziów piłkarskich oraz zawodników zawierających profesjonalne umowy z klubami. Przedmiotowe oświadczenia zawierają wysoką karę umowną zapisaną na rzecz podmiotu pokrzywdzonego lub poszkodowanego przez osobę składającą deklarację antykorupcyjną.

Dlatego też jakość podjętych działań przeciwdziałających korupcji sportowej przez PZPN poprzez wprowadzenie nowych regulacji do funkcjonowania obrotu

profesjonalnej ligi piłkarskiej należy ocenić pozytywnie. Zmianie uległy przepisy związkowe PZPN, dostosowujące swoje normy do FIFA, zaostrzając sankcje wobec sprawców czynów korupcyjnych oraz znoszące przedawnienie w zakresie czynów korupcji sportowej (Uchwała nr VIII/65 z dnia 10 maja 2007 r. Zarządu PZPN w sprawie przedawnienia przewinień dyscyplinarnych w polskiej piłce nożnej, pkt. i ust. 2).

SKUTKI FINANSOWE ODDZIAŁYWANIA KORUPCJI SPORTOWEJ DLA PROFESJONALNEJ PIŁKI NOŻNEJ W POLSCE

Skala korupcji w polskiej piłce nożnej, przybierając rozmiary powszechnej patologii, bezpośrednio wpłynęła na obniżenie poziomu sportowego klubów piłkarskich, a tym samym na ich wyniki ekonomiczne.

Na rynku krajowym zamiar przekupstwa sędziego, piłkarzy drużyny przeciwnej wydawał się szybszy w osiągnięciu wyniku sportowego niż rzetelne i uczciwe budowanie wartości sportowej zespołu piłkarskiego. W wymiarze sportowej rywalizacji na poziomie europejskim spowodowało to brak możliwości osiągnięcia odpowiednich wyników sportowo-ekonomicznych w stosunku do gospodarczego potencjału Polski. W skali wartości ekonomicznej różnica w przychodach pomiędzy porównywalną piłkarską ligą holenderską Eredivisie a polską Ekstraklasą stanowić może wymierną różnicę w uszczupleniu dochodów ligi polskiej. Porównując dane 2011 r., można przyjąć, że pomniejszenie tych przychodów piłkarskich klubów w Polsce w ostatnich 5 latach wynosiło ok. 6 mld 400 mln zł.

Stanowi to proporcjonalne pomniejszenie wpływu dochodów do budżetu państwa z tytułu wszelkich należnych podatków, spadku możliwego zatrudnienia w dziedzinie szeroko pojętego przemysłu piłkarskiego, ogólnego spadku nastrojów społecznych ściśle związanych z funkcjonowaniem społecznych emocji generowanych przez futbol jako jednego z podstawowych nośników grupowych emocji społecznych. Wystarczy przypomnieć, że uczestniczących w rozgrywkach piłkarskiej ekstraklasy bezpośrednio na stadionach w sezonie 2012/2013 widzów było ok. 2 mln (raport Ernst & Young „Ekstraklasa piłkarskiego biznesu 2012”).

Właściwa penalizacja korupcji sportowej na podstawie zapisów ustawy o sporcie, skuteczne wykrywanie przestępstw korupcji sportowej przez organy ścigania i sprawne funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości w wykrywaniu oraz nieuchronnym skazywaniu sprawców musi doprowadzić do zmarginalizowania zachowań korupcyjnych w Polsce. Ponad wszelką wątpliwość zwalczanie tego zjawiska wpływa bezpośrednio na wzrost wartości przychodów polskich klubów piłkarskich, zwiększenie ich kapitalizacji, co przyczyni się w sposób jednoznaczny do wzrostu potencjału gospodarczego Polski w tym sektorze życia publicznego.

Reasumując, korupcja sportowa jest groźnym zjawiskiem patologicznym, które poprzez swój bezpośredni zasięg oddziaływania wpływa na obniżenie wartości sportowo-ekonomicznej podmiotów gospodarczych w Polsce, jakimi są piłkarskie kluby. Niniejsze opracowanie służyć ma zdefiniowaniu źródeł i skali korupcji sportowej w polskiej piłce nożnej oraz jej wpływu na potencjał gospodarczy kraju.

Prze grywanie rywalizacji sportowej polskich klubów piłkarskich z innymi klubami na arenie europejskiej z klubami, które w dzisiejszych czasach są potężnymi korporacjami gospodarczymi, uzmysławia nam, jakie opóźnienie rozwojowe spowodowała skala powszechności przestępstwa korupcji sportowej w Polsce.

REFERENCES:

Annual Review of Football Finance. Analiza Deloitte na podstawie danych przesłanych przez kluby za rok kalendarzowy 2011.

Mała Encyklopedia Prawa, PWN, Warszawa 1980.

Raport Ernst & Young, *Ekstraklasa piłkarskiego biznesu 2012*.

Słownik Języka Polskiego, PWN, Warszawa 1978.

AKTY PRAWNE

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy - kodeks karny i niektórych innych ustaw. Dz. U z 2003 r., nr 111, poz. 1061.

Konwencja cywilnoprawna o korupcji sporządzona w Strasburgu dnia 4 listopada 1999 r., Dziennik Ustaw z dnia 16 listopada 2004 r.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym. Dz. U z 2012 r. poz. 621 z późn. zm.

Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie. Dz. U z 2010 r., nr 127, poz. 857.

FIFA Disciplinary Code - edition 2011 - consolidation.

Regulamin Dyscyplinarny PZPN tekst jednolity z dn. 21 czerwca 2013 r.

ŹRÓDŁA INTERNETOWE

Raport z 2013 r. *Ocena efektywności wykorzystania pomocy finansowej Unii Europejskiej jako instrumentu polityki spójności społeczno-gospodarcze oraz warunków życia*, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, oprac. Jan Misiąg, Wojciech Misiąg, Marcin Tomalak, Pozyskano (21.01.2014 r.) z <https://ksiegarnia.wsiz.pl/image/data/dokumenty/raport.pdf>.

Raport z 2011 r. IMPACT na zlecenie spółki celowej Ministra Sportu i Turystyki

- Pl.2012 Sp. z o.o. pod redakcją Jakuba Borowskiego. Pozyskano (21.01.2014 r.) z (<http://www.2012.org.pl/pl/euro-2012/co-zostanie-po-euro/raport-impact.html>).
- Rządowy program inwestycyjny *Moje boisko - Orlik 2012*. Pozyskano (21.01.2014 r.) z (<http://orlik2012.pl/dev.php/o-programie/opis-programu>).
- Wartość inwestycji w Polsce związanej z Euro 2012. Pozyskano (21.01.2014 r.) z (<http://www.wprost.pl/ar/331692/Miller-na-Euro-wydalismy-prawie-dwa-budzety-NFZ/>).
- Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dn. 23 czerwca 2009 r., sygn. Akt K 54/07. Pozyskano (09.11.2013 r.) z <http://www.sejmometr.pl/prawo/14449>.
- Blog Piłkarska Mafia. Pozyskano (09.11.2013 r.) z <http://pilkarskamafia.blogspot.com/>
- UEFA. Pozyskano (09.11.2013 r.) z <http://www.uefa.com/memberassociations/uefarankings/country/index.html>.
- Orzeczenie UEFA Appeals Body z dn. 15 lipca 2013 r. i 14 sierpnia 2013 r. Pozyskano z <http://www.dailyrecord.co.uk/sport/football/football-news/uefa-match-fixing-bans-fenerbahce-metalist-2233824>.
- Dane dotyczące widzów na stadionach w Holandii i Polsce www.european-football-statistic.co.uk.
- Podział zysków z udziału w Champions League UEFA sezonu 2012/13 www.archiwumfutbolu.pl.
- Ekstraklasa Net. Pozyskano (09.11.2013 r.) z http://ekstraklasa.net/blisko-2-miliony-widzow-na-trybunach-ekstraklasy-w-sezonie-2012-13-statystyki,artykul.html?material_id=51ace81ab564dab231000000#zamknij.